

Bożena Bassa

Sprawozdanie z międzynarodowej konferencji naukowej „NaProTECHNOLOGY – Wyzwania medyczne i etyczne we współczesnej ginekologii”, Warszawa 21-22 marca 2009 r.

Studia nad Rodziną 13/1-2 (24-25), 359-363

2009

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Sprawozdanie z międzynarodowej konferencji naukowej „NaProTECHNOLOGY – wyzwania medyczne i etyczne we współczesnej ginekologii”, Warszawa 21-22 marca 2009 r.

Konferencja „NaProTECHNOLOGY – wyzwania medyczne i etyczne we współczesnej ginekologii”, która odbyła się w dniach 21-22 marca 2009 roku zgromadziła ponad 500 uczestników, z czego ok. 1/5 stanowili lekarze. Współorganizatorami konferencji byli: Ogólnopolska Sekcja Ginekologiczno-Położnicza Katolickiego Stowarzyszenia Lekarzy Polskich, MaterCare Polska, Szpital Ginekologiczno-Położniczy Świętej Rodziny w Warszawie, Fundacja Życie i Płodność oraz Instytut Studiów nad Rodziną UKSW. Konferencja łączyła teologiczno-moralne spojrzenie na człowieka oraz dar jego płodności z zagadnieniami ściśle medycznymi, dotyczącymi najnowszych osiągnięć medycyny w dziedzinie naprotechnologii. Po powitaniu i wprowadzeniu w konferencję, dokonany przez Rektora UKSW – ks. prof. dr hab. Ryszarda Rumianka oraz Dyrektora ISNR – ks. prof. UKSW dr hab. Mieczysława Ozorowskiego, jako pierwszy referat wygłosił prof. dr hab. med. Michał Troszyński. Prelegent, będący przedstawicielem tej części personelu medycznego, która po wprowadzeniu ustawy aborcyjnej w dniu 27 kwietnia 1956 roku doznała wielu szykan, przez ostatnie ponad pół wieku jest świadkiem zmagań, podejmowanych ofiarnie na rzecz obrony ludzkiego życia i odpowiedzialnego rodzicielstwa. W swoim wystąpieniu podkreślił udział i wsparcie, jakiego ze strony Kościoła katolickiego doświadczali lekarze angażujący się w kształcenie narzeczonych i małżonków w zakresie metod rozpoznawania płodności. Pierwsze poradnie życia rodzinnego powstawały przy parafiach. Prelegent wskazał także na znaczenie w upowszechnianiu metod rozpoznawania płodności Towarzystwa Odpowiedzialnego Rodzicielstwa, Polskiego Stowarzyszenia Nauczycieli Naturalnego Planowania Rodziny, Ligi Małżeństwo Małżeństwu oraz Instytutu Rötzera, a także utworzonego w 1993 roku, na poziomie ministerialnym, Krajowego Zespołu Naturalnego Planowania Rodziny. Wysoko ocenił opracowaną przez prof. T. Hilgersa metodę NaProTECHNOLOGY, zwracając uwagę na jej zgodność z duchem enckliki *Humanae vitae*.

Dr Wanda Półtawska, członek Papieskiej Rady ds. Rodziny, omówiła temat „Płodność – dar i zadanie”. Prelegentka zwróciła uwagę na fakt, że każdy człowiek powstał z „nadmiaru Bożej miłości”, która jest źródłem życia. Wezwała do docenienia w każdym małżeństwie płodności jako daru Boga oraz zadania do wypełnienia, a także wezwała, do otwartości wobec rodzicielstwa i do pozostawienia ostatecznego kształtu swojej rodziny w rękach Bożych nie

ludzkich. Stwierdziła, że powszechne rozumienie planowania rodziny odnosi się do ograniczenia liczby dzieci. Chrześcijańscy rodzice mogą spodziewać się dziecka, mogą o nie prosić, ale nie mogą godzić się na stosowanie metod niegodnych człowieka, pomijających kontekst miłość małżeńskiej wyrażonej cielesnie i duchowo. Niezwykle ważna jest troska małżonków zarówno tych, obdarowanych darem potomstwa, jak i tych, którzy nie mają dzieci o płodność duchową, rodzącą innych dla Boga.

Ks. abp Henryk Hoser, ordynariusz Diecezji Warszawsko-Praskiej, przedstawił temat „*Humanae vitae* – wyzwania dla współczesnej medycyny widziane oczami lekarza i kapłana”. Temat ten był jakby kontynuacją refleksji na temat „teologii ciała” od strony recepcji społecznej, kościelnej i medycznej. Prelegent omówił znaczenie encykliki *Humanae vitae* na tle współczesnych nurtów sekularystycznych, preferujących idee utylitaryzmu i hedonizmu, wspierane przez biotechnologię i biopolitykę, usiłujące przejąć kontrolę nad ludzką płodnością. Wskazał na technologię antykoncepcyjną jako pierwsze zastosowanie pragmatyki weterynaryjnej w medycynie człowieka oraz na początek medycyny transgresyjnej, przekraczającej granice etyczne dla osiągnięcia doraźnych pragmatycznych celów. Antykoncepcja stanowiła punkt wyjścia do dalszych transgresyjnych mutacji w medycynie takich jak aborcja, także aborcja o charakterze eugenicznym, techniki zapłodnienia *in vitro*, eutanazja, produkcja embrionów dla celów przemysłowych i inne. Ze współczesną ewolucją nauki i techniki idzie w parze inwolucja moralności. Prawda encykliki *Humanae vitae* dotycząca najbardziej kluczowych problemów życia ludzkiego i jego przekazywania, pogłębiona i poszerzona w Jana Pawła II „teologii ciała”, stanowi stały program i zachętę do podejmowania aktywnych działań na rzecz promocji życia w jego integralności i nietykalności. Stanowi ona także punkt odniesienia etycznego dla propozycji, jaką jest NaProTECHNOLOGY.

Kolejną część konferencji stanowiły referaty odnoszące się bezpośrednio do aspektu medycznego. Najpierw krótkiego wprowadzenia w temat dokonał dr Piotr Klimas, reprezentujący Szpital Ginekologiczno-Położniczy św. Rodziny w Warszawie. Ukazał NaProTECHNOLOGY w kontekście medycyny rozrodu, która od lat sześćdziesiątych XX w. wprowadzała kolejno antykoncepcję hormonalną, zalegalizowaną aborcję i *in vitro*. Proporcjonalnie do wzrostu tych praktyk wzrastała liczba rozwodów, a w przypadku zapłodnienia *in vitro* liczba ciąży mnogich. Prelegent przypomniał apel Papieża Pawła VI skierowany do ludzi nauki, szczególnie do lekarzy: „aby medycyna zdołała wypracować wystarczająco pewną metodę poprawnej moralnie regulacji poczęć, opartej na uwzględnieniu naturalnego rytmu płodności”

(HV 24). Odpowiedzią na ten apel Papieża Pawła VI jest opracowany przez prof. T. Hilgersa Creighton Model FertilityCare™ System oraz stworzony przez niego w 1985 roku ośrodek w Omaha, który dotąd prowadzi prace badawcze i działalność kliniczną.

Mgr Janina Filipczuk, bliska współpracownica prof. T. Hilgersa, edukator w zakresie Creighton Model FertilityCare™ System przedstawiła kolejno dwie prezentacje: „Creighton Model FertilityCare™ System – standaryzacja w naturalnym rozpoznawaniu płodności” oraz „Creighton Model FertilityCare™ System – jako narzędzie w monitorowaniu stanu zdrowia i płodności kobiety”. Prelegentka podkreśliła, że Creighton Model FertilityCare™ System obejmuje troskę o płodność, uczy rozpoznania i respektowania okresu płodności i doceniania tego okresu, poprzez monitorowanie cyklu płciowego w celu oceny i poprawy zdrowia ginekologicznego. Wyzwała naturalny język ciała kobiety. Pozwala traktować płodność jako dar Boży oraz w sposób świadomy otworzyć się na poczęcie dziecka. Informacje zawarte na kartach obserwacji wystandaryzowanych, jednakowo wypełnianych na całym świecie stanowią źródło informacji o stanie zdrowia kobiety i podstawę do podejmowania dalszej diagnostyki lub leczenia.

Następnie swoje doświadczenia zawodowe zaprezentował dr Tadeusz Wasilewski, założyciel specjalistycznej kliniki NaPro Medica, która zajmuje się leczeniem niepłodności małżeńskiej. Prelegent podzielił się z uczestnikami konferencji doświadczeniem rezygnacji z przeprowadzania zapłodnień *in vitro* i podjęciem diagnozowania i leczenia niepłodności w oparciu o Creighton Model FertilityCare™ System i naprotechnologię.

O NaProTECHNOLOGY i jej naukowych podstawach, a także o kilkunastoletniej praktyce klinicznej mówił gość z Irlandii – dr Phil Boyle. Kolejno zaprezentował trzy referaty: „Nowy przełom w myśleniu w opiece medycznej wobec niepłodności i poronień”, „NaProTECHNOLOGY w praktyce klinicznej” oraz „NaProTECHNOLOGY po nieudanych *in vitro* – nadzieja dla zrozpaczonych”. Wyjaśnił on podstawowe terminy związane z naprotechnologią, przedstawił sylwetkę twórcy tej metody prof. Thomasa Hilgersa – założyciela i dyrektora Instytutu Naukowego im. Papieża Pawła VI z siedzibą w Omaha, w amerykańskim stanie Nebraska. Zaprezentował też podstawy Modelu Creightona (Creighton Model FertilityCare™ System). Model Creightona polega na obserwacji śluzu szyjki macicy, a dokładniej ściśle określonych jego cech, a następnie na opisywaniu za pomocą wystandaryzowanych oznaczeń poszczególnych dni cyklu kobiety. W ten sposób uzyskujemy ujednoczony model płodności, z którego lekarz, instruktor modelu, czy też w pewnym stopniu sama para małżeńska, odczytać może pewne symp-

tomy pojawiających się nieprawidłowości. NaProTECHNOLOGY wykorzystuje farmakologiczne i chirurgiczne metody leczenia, by ułatwić poczęcie na drodze naturalnego współżycia małżeńskiego. Choć posiada inspiracje katolickie przeznaczona jest dla wszystkich potrzebujących, niezależnie od ich wyznania. W klinice w Galwey, w której prowadzi swoją praktykę naprotechnologiczną dr Ph. Boyle, w ciągu 11 lat przyszło na świat 800 dzieci – wyniki z każdym rokiem są lepsze. W Europie obecnie praktykuje 23 lekarzy NaPro oraz 75 instruktorów. Inni, także w Polsce, są w trakcie szkolenia. Prelegent podkreślił, że NaProTECHNOLOGY to współpraca nauki i wiary, a także walka duchowa, dlatego ważne miejsce w leczeniu zajmuje modlitwa wstawienicza i zawierzenie Bogu. Dr Ph. Boyle dał świadectwo oddania swojej pracy i swojej kliniki Matce Bożej i przekonania, że skuteczność leczenia ostatecznie jest dziełem Boga. Następnie prelegent omówił konkretne przypadki kliniczne i sposoby diagnozowania oraz leczenia. Wskazał, że NaProTECHNOLOGY jest w ciągłym poszukiwaniu coraz to nowych, bardziej efektywnych sposobów leczenia zaburzeń. Podkreślił potrzebę dużego wycucia i delikatności w pracy z małżeństwami nieplodnymi, gdyż małżonkowie ci pod presją posiadania dziecka gotowi są nawet na kompromis etyczny, żeby tylko uzyskać poczęcie, nawet uciekając się do metody *in vitro*. NaProTECHNOLOGY w odróżnieniu od *in vitro* szanuje wymiar osobowy człowieka, nie powoduje dylematów moralnych i nikogo nie krzywdzi.

W drugim dniu konferencji dr Tadeusz Wasilewski wygłosił kolejno dwa referaty: „Medyczne i etyczne aspekty programu *in vitro*” oraz „Jak bezpiecznie prowadzić stymulację owulacji”. Przedstawił powikłania związane z programem *in vitro*: zespół hiperstymulacji jajników, ciąży mnogie i wzrost częstości występowania wad rozwojowych. W przypadku hiperstymulacji jajniki osiągają duże rozmiary, powstają torbiele, pojawia się płyn w jamie brzusznej i opłucnej, pojawia się niewydolność nerek i bóle brzucha. W programie *in vitro* każde życie ludzkie nie jest jednakowo szanowane. Żeby otrzymać 30% efekt, potrzebna jest nasilona indukcja – do 8 komórek, które poddaje się zapłodnieniu, z tego najczęściej dwie wszczepia się do jamy macicy, pozostałe zaś zarodki nie mają prawa do życia. Ponadto, tego typu poczęcie, jako wynik technologii, narusza godność kobiety, mężczyzny i dziecka oraz umieszcza poczęcie poza kontekstem prawdziwie ludzkiego aktu. Prelegent podkreślił, że w przypadku nieplodności o etiologii hormonalnej również w NaProTECHNOLOGY prowadzi się indukcję owulacji, ale w taki sposób, by nie dopuścić do powikłań, czyli tak, aby otrzymać pojedynczą komórkę jajową. Omówił grupy i dawki stosowanych w tym celu leków.

Dr Piotr Klimas przedstawił „Metody leczenia chirurgicznego w NaProTECHNOLOGY”. Wskazał, że w przeszłości w medycynie rozrodu ważne miejsce zajmowała medycyna rekonstrukcyjna narządu rodnego. Obecnie odchodzi się od tego typu medycyny na rzecz programu *in vitro* oraz leczenia farmakologicznego, choć wyniki leczenia operacyjnego były zadawalające. Prof. T. Hilgers korzystając z wszelkich dostępnych metod, wykorzystuje także leczenie chirurgiczne – stanowi ono jeden z dwóch głównych filarów rzeczywistego leczenia przyczyn niepłodności u kobiet. W opracowanej przez niego metodzie zabiegi chirurgiczne w przeciwieństwie do chirurgii klasycznej szczególnie nacisk kładą na cel, któremu mają służyć, czyli na przywrócenie naturalnej płodności organizmu. Wymagają uwagi, cierpliwości i są bardzo czasochłonne. W rzeczywistości jest to chirurgia plastyczna miednicy mniejszej. Wymagają od lekarzy doświadczenia w obsłudze laserów i w mikrochirurgii. Ważne jest zastosowanie technik przeciwzrostowych: odpowiedniej techniki cięcia, troski o homeostazę, prawidłowego doboru szwów, odpowiednich narzędzi i przede wszystkim odpowiedniej kultury operacyjnej. Takie podejście zwiększa prawdopodobieństwo powrotu do zdrowia, czego oczekiwany rezultat może stać się powrót naturalnej płodności kobiety.

W ostatniej części konferencji do tematu płodności w aspekcie etycznym odwoływali się: prof. dr hab. Bogdan Chazan w wystąpieniu nt. „Postrzeganie płodności i życia we współczesnej ginekologii i położnictwie” oraz ks. dr Jarosław Szymczak w wypowiedzi na temat „Walka o wolność płciowości”. Profesor Chazan wskazał na potrzebę troski o płodność, a także troski o życie jeszcze przed jego poczęciem i na wszystkich kolejnych jego etapach. Wskazał także na niebezpieczne trendy w zakresie etyki i deontologii lekarskiej ograniczające rolę lekarza i niszczące jego autorytet. Podkreślił, że lekarze będą coraz bardziej potrzebować pomocy i wsparcia ze strony stowarzyszeń zawodowych. Z kolei ks. Jarosław Szymczak przedstawił walkę o wolność ludzkiej płciowości jako zmaganie o prawdę o człowieku jako osobie i o jego godności. Podkreślił, że Kościół zawsze bronił człowieka przed zafalszowaniem istoty jego człowieczeństwa i jego posłannictwa. Zawsze głosił pełną prawdę o człowieku i jego godności oraz sprzeciwiał się wszystkiemu, co w tę prawdę godziło. Także obecnie głosi zagubionemu światu pełną prawdę o człowieku i o jego powołaniu.

Duże zainteresowanie konferencją jest najlepszym dowodem na to, że także polskie małżeństwa, doświadczające trudności z poczęciem dziecka, wiążą z NaProTECHNOLOGY duże nadzieje.

Bożena Bassa